

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
 ФАКУЛТЕТ: Филозофски факултет

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени подобности теме и кандидата за израду докторске тезе

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Извјештај о оцјени подобности теме пријављене докторске дисертације под насловом *Методe успјешног учења и мотивација ученика*, кандидаткиње мр Сњежане Кевих-Зрнић, написала је комисија именована на сједници Наставно-научног вијећа Филозофског факултета, у Бањој Луци одржаној 15.06.2015. године (Рјешење бр. 07/3.1300-6/15) у саставу:

1. проф. др Ненад Сузић, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци за ужу научну област Општа педагогија и Методика васпитно-образовног рада, предсједник
2. проф. др Милка Ољача, редовни професор Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду за ужу научну област Општа педагогија, члан
3. проф. др Тања Станковић-Јанковић, ванредни професор Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци за ужу научну област Методика васпитно-образовног рада, члан
4. проф. др Бране Микановић, ванредни професор Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци за ужу научну област Општа педагогија, члан

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ, НАУЧНА И СТРУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Сњежана Кевих-Зрнић рођена је 01. новембра 1980. године у Бањој Луци, гдје је завршила основну и средњу школу. Филозофски факултет, Одсјек за педагогију, завршила је у јуну мјесецу, 2005. године, (дипломски рад на тему „*Педагошка ефикасност невербалне комуникације*“). У октобру, 2006. године почела је волонтирати у школи „Петар Кочић“ у Новој Тополи, гдје је радила до јуна мјесеца 2008. године. Потом је девет мјесеци била запослена у Средњошколском дому у Бањој Луци. Са жељом да образовање настави, уписала је постдипломске студије на Филозофском факултету, што је резултирало одбраном магистарске тезе под

називом: „Планирање учења и технике успјешног учења“. Познаје енглески језик. Интересовање за васпитно-образовну теорију и праксу покретач је нових истраживања од којих је приоритет мотивисаност ученика и учење учења што је и тема овог рада. Запослена је на Филозофском факултету у Бањој Луци у звању вишег асистента. Учествовала је у пројектима као истраживач и водитељ радионица, на семинарима, симпозијумима и научним скуповима који су се бавили различитим питањима васпитно-образовног рада, а у оквиру многих од њих и као активан подносилац тема. Као члан пројектног тима активно је учествовала у реализацији научно-истраживачких пројеката „Насиље и злостављање младих“ (2011) и „Учење уз помоћ ефикасне вршњачке комуникације“ (2015).

Библиографија објављених радова кандидаткиње

1. Ђурђевић, С. (2005). Педагошка ефикасност невербалне комуникације. *Наша школа бр. 3-4* (стр. 171-179). Бања Лука. – **стручни рад**
2. Ђурђевић, С. (2010). Невербална комуникација у настави. У зборнику: *Радови бр.13* (стр.192-213). Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Филозофски факултет. – **стручни рад**
3. Ђурђевић, С. (2013). Мотивација и инструкција у настави. *Наша школа бр. 2* (стр. 95-115). Бања Лука. – **научни рад**

Резиме

Мотивација и инструкција у настави су комплексни, суптилни и разнолики феномени који смо испитивали сложеним инструментаријем који је конструисао Ненад Сузић. Инструментима је обухваћен читав низ аспеката наставног часа који у цјелости дају слику о ефикасности наставе. Кључно питање у овом истраживању било је да ли је могуће примјеном другачијег начина рада, придобити ученике да се ангажују читавих четрдесетпет минута и да се баве градивом у сарадничкој и топлој радној атмосфери. Полазећи од поставке да пријатне емоције, похвале и учење од вршњака мотивишу много више него предавачка настава, фронтални облик рада и негативне критике, у овој студији примијењено је низ педагошких едукативних радионица у експерименталној групи, а добијени налази упоређени су са контролном групом у којој су ученици радили на уобичајен начин. Добијени налази отворили су многа питања, али су несумњиво потврдили да је учење учења могуће само уколико се створи одређена комуникација, разумијевање и сарадња међу учесницима у васпитно-образовном процесу.

4. Кевећ-Зрнић, С. (2014). Учење, емоције и настава. *Наша школа бр. 1* (стр. 107-111). Бања Лука. – **научни рад**. Приказ дјела „Учење учења и емоције у настави“ ауторке Тање Станковић-Јанковић.
5. Станковић-Јанковић, Т., Ђурђевић, С., Сузић, Н. (2011). Позитивна и негативна осјећања у односу на саморегулаторну ефикасност средњошколаца и студената. *Педагошка стварност бр. 1-2* (стр. 141-159). Нови Сад. – **научни рад**

Резиме

У овом истраживању аутори истражују однос између саморегулаторне ефикасности и осјећања средњошколаца и студената. Полазе од претпоставке да се саморегулаторна ефикасност мијења у зависности од нивоа позитивних

осјећања средњошколаца и студената о школи и школском учењу. Други феномен који истражују је однос између доби и позитивних осјећања средњошколаца и студената, те однос између доби и негативних осјећања средњошколаца и студената. На крају, аутори истражују како ученици и студенти вреднују компоненте саморегулаторне ефикасности које су у пракси, а како оно што би жељели да им настава пружи. Налази показују да ниво позитивних осјећања ученика линеарно опада када се у настави појаве аверзија и репродуктивно учење, а расте ако у настави имамо изазов, аутономију и продуктивно учење. Анализа варијансе је показала да постоји линеарни однос између доби и позитивних осјећања средњошколаца и студената према школском постигнућу. Такође, показало се да са узрастом расте и незадовољство ученика и студената у односу на школовање и школско учење. Трећа претпоставка потврђена је налазом да су аверзија и овисност најјачале изазов и аутономију, те да су продуктивно учење, интерактивно и кооперативно учење и самостално доношење одлука три компоненте саморегулаторне ефикасности које би ученици и студенти много више жељели да имају у настави.

6. Станковић-Јанковић, Т., Сузић, Н., Ђурђевић, С., Бјелобрк-Бабић, О. (2011). Ставови о европским стандардима и доношење одлука. У зборнику: *Научни скупови, књига 12, Квалитет наставног и научног рада и болоњски процес* (стр. 189-213). Бања Лука: Филозофски факултет. – **научни рад**

Резиме

Болоњски процес је створио могућност да студенти више партиципирају у наставном процесу и доносе одлуке. То је основна идеја од које полазе аутори овог рада. С друге стране, традиционални систем образовања је у мањој мјери остављао простор студентима да развијају компетенције за доношење одлука. Аутори полазе од три хипотезе. Прва се односи на постојање међузависног односа учитеља и студената и њиховог вредновања европских стандарда и компетенција за доношење одлука. Другом хипотезом испитују да ли је доб испитаника у позитивној корелацији са вредновањем европских стандарда и доношењем одлука. На крају, трећа хипотеза даје одговор на питање како компоненте које се односе на компетенције за доношење одлука (Свијест о информисаности, Самопрецјена, Аутономија и Самопоуздање) предодређују ставове о европским стандардима (афирмативне и негацијске). Поред критичког осврта на ток болоњског процеса у БиХ, указано је на могућност повезивања ставова о европским стандардима са компетенцијама за доношење одлука. Значајно је истаћи да узорак чине студенти, али и учитељи из праксе.

7. Сузић, Н., Станковић-Јанковић, Т., Ђурђевић, С., Бјелобрк, О. (2012). Ставови студената и наставника о болоњском процесу десет година послје: *Образовање и савремени универзитет* (165-180). Ниш: Филозофски факултет. – **научни рад**

Резиме

На узорку од 167 наставника и исто толико студената са подручја Бањалучке регије проведено је истраживање с циљем да се открије како ове двије групације вреднују болоњски процес, како процјењују његове ефекте десет година након што је тај процес уведен у образовну праксу Републике

Српске. када уведемо једносеместралне предмете повећава број испита, а тиме и цијену студија. Када умјесто пленарних предавања уведемо рад у мањим групама, то повећава број часова, а тиме и поскупљује студиј. Осим тога, болоњски процес подразумијева бољу материјалну основу студирања, бољу опрему, библиотеке и слично. Све то код нас није праћено материјалним улагањима, а очекује се да смо ефикасни као најразвијенији универзитети и системи образовања у Европи. Овај феномен наставници су у овом истраживању регистровали више него студенти, али и једни и други процјењују да материјална основа није у складу са захтјевима болоњског процеса. Осим тога, у овом истраживању аутори трагају за предикторима ставова о болоњском процесу и налази да су то првенствено услови и околине претпоставке, а да се наши наставници и студенти не плаше захтјева које намеће овај процес. Они су неподјељено спремни да се усавршавају како би савладали изазове болоњског процеса. Коначно, десет година након увођења болоњског процеса можемо констатовати да се овај процес код нас, а и у Европи, бави формом, а не суштином васпитања и образовања.

8. Сузић, Н., Станковић-Јанковић, Т., Ђурђевић, С. (2012). Вриједносне оријентације средњошколаца и студената. *Настава и учење* (стр 259-268). Ужице: Учитељски факултет. – **научни рад**

Резиме

Феномен који су аутори ове студије истраживали јесте однос шест типова вриједносних оријентација према школском постигнућу. Показало се да само друштвене или социјалне вриједности мало, али значајно позитивно ($\beta = 0,12$), а политичке ($\beta = - 0, 20$) и економске ($\beta = - 0, 10$) вриједносне оријентације негативно предодређују овај успех; естетске, теоретске и религијске вриједности су искључене као предиктори школског постигнућа. Дакле, вриједносне оријентације врло мало утичу на школско постигнуће ученика и студената што имплицира да млади данас своје вриједности врло мало везују за школовање, односно да своје школске обавезе извршавају у оквиру социјалне инерције и социјалног притиска прије него као нешто што високо вреднују и цијене.

9. Suzić, N., Stanković-Janković, T., Đurđević, S., (2013). Samoregulacijska uspješnost i emocije srednjoškolaca i studenata. *Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje* (str. 69-95). Sveučilište u Zagrebu: Učiteljski fakultet. – **научни рад**

Резиме

У овој студији аутори истражују утицај компонената саморегулацијске успјешности ученика и студената на њихове позитивне и негативне емоције о школи и школском учењу. Узорком је обухваћено 366 средњошколаца и 535 студената. Резултати показују да изазов и продуктивно учење предодређују 44% варијансе у позитивним осјећањима, а да су аутономија, интерактивно или кооперативно учење те самостално доношење одлука мултиплом регресијом одбачене варијабле као предиктори позитивних емоција. Када су у хијерархијском регресијском моделу као медијатор уведене негативне емоције, показало се да оне незнатно смањују предикторе позитивних емоција, али да битно не мијењају успостављени однос. На исти начин

понаша се модел у којем је мултиплом регресијом тестиран утицај негативних компоненти саморегулацијске успјешности на негативне емоције. Аверзија, репродуктивно учење и извршавање одлука наставника предодређују негативне емоције, али објашњавају само 10% варијансе, при чему позитивне емоције као медијацијска варијабла не мијењају модел.

2. ЗНАЧАЈ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

Значај истраживања

Мотивација ученика неодвојива је од учења и циљева, па у складу с тим истраживања на том подручју васпитно-образовног рада актуелна су и код нас и у свијету. Експерименталних истраживања мотивације, учења и циљева ученика у иновативним моделима наставе код нас нема довољно, док се у развијеним земљама ово истражује и чине се помаци у пракси на основу резултата бројних истраживања. У складу с тим, кандидаткиња је поставила изазован задатак да теоријски уобличи, методолошки уоквири, планира и реализује истраживање. Након тога, анализом добијених налаза неопходно је доћи до закључака и интерпретирати појаве и процесе који се јаве у цјелокупном истраживачком раду.

Теоријски значај овог рада треба да се огледа у упоришним теоријама, поставкама хуманистичке педагогије и критичком осврту на одређене сегменте анализираних релевантне литературе. Практични значај су, у првом реду, иновативни модели наставе који чине експериментални програм, а затим добијени налази и њихов апликативни аспект. Наиме, педагошке импликације у овом раду ће бити посебно наглашене и од кандидаткиње се очекује да ће на овај изазов адекватно одговорити.

Преглед истраживања

Проблем унутрашње мотивације ученика није новооткривено подручје дјеловања како педагога, тако и психолога, али су унутрашња мотивација, учење учења, циљеви и ставови ученика нешто што није често испитивано у оквиру експерименталне методе нити у једном повезаном контексту. У стварном животу то су неодвојиви феномени људског дјеловања, па ово истраживање има тенденцију да буде „животно“ у смислу да се истински испитају циљеви ученика, њихова повезаност са школом, унутрашња мотивација ученика и успјешност иновативних модела наставе на овим пољима. Нека од истраживања на овим пољима у свијету и код нас су:

Павловић, З. (2005). *Циљне оријентације у учењу*. Необјављена докторска дисертација, Универзитет у Бањој Луци, Филозофски факултет.

Pink, H., D., (2011). *Šta nas pokreće: neočekivana istina o ljudskoj motivaciji*. Beograd: Laguna.

Станковић–Јанковић, Т. (2012) *Учење учења и емоције у настави*. Бања Лука: Art print.

Сузић, Н. (1998). *Како мотивисати ученике*. Српско Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.

Сузић, Н. (2006). Мјерење мотивације. *Наша школа 3-4* стр. 88-109. Бања Лука.

Критичком анализом наведених и других истраживања кандидаткиња је уочила значај испитивања поменутих феномена и могућност имплементације нових сазнања у циљу обogaћивања и унапређивања васпитно-образовног рада.

Радна хипотеза са циљем истраживања

У овом раду постављена је радна хипотеза која гласи: претпостављамо да ће примјена метода успјешног учења утицати на мотивисаност ученика и вредновање школе од стране ученика.

Циљ истраживања је идентификовати, анализирати и интерпретирати ефекте примјене метода успјешног учења у сфери унутрашње и вањске мотивације и то: самоефикасности и компетенција; адаптивне атрибуције и способности контроле; заинтересованости ученика и перцепције компетенција; нивоа вредновања академског постигнућа и циљева ученика. Овим експерименталним истраживањем кандидаткиња ће испитати могућности побољшања мотивисаности ученика за учење наставних садржаја примјенивши методе успјешног учења, те да ли ће то довести до промјене у вредновању школе од стране ученика.

Поред тога, у раду ће бити анализирана адекватна литература, упоришне теорије мотивације и учења, те налази добијени примјеном експерименталног метода, сервеј испитивања и пројективног теста. Сагледати повезаност поменутих феномена, те утицај позитивне интеракције на њих, један је од најважнијих задатака овог рада.

Материјал и метод рада

Проучавајући релевантну литературу и сагледвши васпитно-образовну праксу, кандидаткиња је дала примат експерименталној провјери постављених хипотеза. У теоријском дијелу рада поред термилолошких одредница, наглашава значај појединих теорија мотивације и учења, а посебно методолошки уобличава цјелокупно истраживање. Имајући у виду комплексност феномена које испитује, систематично и детаљно их разрађује и потом статистичком обрадом и анализом износи добијене налазе.

Реализација експеримента са паралелним групама подразумијева иницијално испитивање, експериментални програм у експерименталној групи и финално испитивање у ове двије групе. Иницијално и финално мјерење обухвата примјену следећих инструмената: ВИМП-велики инвентар мотивације постигнућа; ДЕНС тест-доследност евалуације наставе; Дневник за наставнике и ПТУ- пројективни тест за ученике само у експерименталној групи. Примјена метода успјешног учења у експерименталној групи обухвата педагошке радионице. Осмишљене су тако да ученици на наставном градиву примјењују одређене методе успјешног и мултисензорног учења током једног полугодишта.

Првом фазом рада, иницијалним испитивањем, кандидаткиња планира снимити постојеће стање, а потом увести експериментални програм. Он ће обухватити наставно градиво и часове реализоване на другчији начин. Наиме, кандидаткиња ће планирати и реализовати педагошке радионице које укључују радионичке активности, учење учења и мултисензорно учење. На овај начин радиће само испитаници експерименталне групе. Након што реализује експериментални програм, провешће финално испитивање у контролној и експерименталној групи. Потом је неопходно извршити унос података и примјенити статистички програма SPSS. 20.0. Кандидаткиња ће у складу са темом и добијеним налазима, анализирати и интерпретирати феномене којима ће се бавити, а потом дати и закључак, односно синтезу цјелокупног рада.

Научни допринос истраживања

Кандидаткиња у пројекту наводи да ће налази овог рада бити од значаја за идентификацију и шире сагледавање значаја унутрашње мотивације, учења учења и осталих сегмената иновативних модела рада које ће примијенити. Експерименталним истраживањем доћи ће до спознаја о могућностима позитивног утицаја на поменуте аспекте у настави.

Теме ће ова докторска дисертација дати допринос у рјешавању комплексности ових питања, што отвара могућност за допринос будућим теоријским и емпиријским истраживањима ове проблематике.

3. ОЦЈЕНА И ПРИЈЕДЛОГ

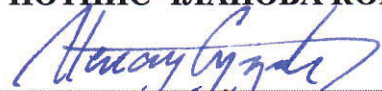
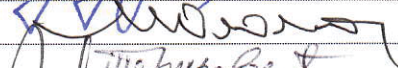

Мр Снежана Кевих-Зрнић је завршила основни и магистарски студиј педагогије. Објављивала је научне и стручне радове у коауторству и самостално. Бавила се питањима мотивације, емоционалности, комуникације и учења учења, те је подобна за израду докторске дисертације.

Тема докторске дисертације је актуелна, атрактивна и прије свега изазовна, али и комплексна за истраживање и примјену експерименталног метода. Поред овог, укључује и друге методе истраживања, па сматрамо да је методолошко утемељење рада оригинално и примјерено постављеном циљу и хипотезама. Све фазе истраживачког рада су квалитетно осмишљене, коректно и логично постављене и образложене. Инструменти у овом истраживању су адекватни са осталим компонентама рада, а пројектована обрада података усклађена са цјелокупним методолошким оквиром и истраживањем.

Комисија је сагласна у оцјени да су тема *Методe успјешног учења и мотивација ученика* и кандидаткиња подобне за израду докторске дисертације. Комисија предлаже Наставно-научном вијећу Филозофског факултета да одобри израду ове докторске дисертације.

У Бањој Луци, 22. октобар 2015. године

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1.
2.
3.
4.

ИЗДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ: Члан комисије који не жели да потпише извјештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извјештај образложење, односно разлоге због којих не жели да потпише извјештај.